

COMMENTAAR

De lach van een boer met kiespijn

Een gezond gebit is niet alleen mooi, maar essentieel voor een gezond lichaam. Toch blijkt tandenpoetsen voor veel mensen geen vanzelfsprekendheid. Wereld Mondgezondheidsdag op 20 maart zet dit probleem in de schijnwerpers – en dat blijkt hard nodig. In 2024 gaf 16 procent van alle volwassenen aan in de voorafgaande twaalf maanden wel eens tand- of kiespijn te hebben gehad, en 21 procent van bloedend tandvles, zo blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Onder volwassenen die hun tanden twee keer of vaker per dag poetsten, kwam tand- of kiespijn in de eraan voorafgaande twaalf maanden minder voor dan onder volwassenen die een keer per dag poetsten: 15 tegen 22 procent. Bij mensen die minder dan één keer per dag poetsen, ligt de kans op tand- of kiespijn bijna twee keer zo hoog als bij mensen die wél twee keer per dag poetsen. Wacht, minder dan één keer per dag? Dat roept de vraag op: 'Waar gaat het mis?'

De cijfers laten zien dat poetsen loont. Daarom investeren de rijksoverheid en de Koninklijke Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (KNMT) fors in voorlichting en preventie.

Allemaal verspilde moeite? Toch niet. Uit de CBS-cijfers blijkt dat drie op de vier volwassenen twee keer per dag of vaker hun tanden poetsen. 'Slechts' een op de vier volwassenen voldoet dus nog steeds niet aan dit advies.

Het siert de KNMT dat deze met verschillende campagnes die 25 procent alsnog probeert te bereiken en te informeren over een goede mondgezondheid.

Toch ligt de allereerste verantwoordelijkheid voor een mond zonder pijn, ongemak en ziektes bij de mensen zelf.

Twee keer per dag poetsen kost slechts vier minuten, maar kan een hoop ongemak voorkomen. Een kleine moeite, met een grote impact – en altijd beter dan de lach van een boer met kiespijn.

Ronneke van der Genugten
ronneke.vandergenugten@mediahuis.nl

Amsterdam heeft de meeste drugsresten in het rioolwater

Brussel ■ In het rioolwater van Amsterdam werden vorig jaar de meeste resten gemeten van drugs als mdma, cannabis en ketamine van heel Europa. Ook in andere Nederlandse steden waren de concentraties relatief hoog, zo laat vergelijkend onderzoek van het Europese drugsagentschap Euda zien. Bij mdma, de werkzame stof in xtc-pillen, staan meer Nederlandse steden hoog op de lijst. Na Amsterdam volgt eerst Antwerpen, daarna komen Rotterdam, Utrecht en Groningen op dit onderdeel van de 'ranglijst'.

Voor het onderzoek zijn vorig jaar monsters genomen van het rioolwater in 128 steden. Het overzicht maakt duidelijk dat mdma, cocaïne en amfetamine gemiddeld vaker werden gemeten dan een jaar eerder, cannabis juist minder. Tussen Europese landen bestaan grote verschillen. Resten van cocaïne werden bijvoorbeeld het vaakst gemeten in Antwerpen. Methamfetaminegebruik lijkt vooral in Tsjechië wijdverbreid: de zes steden met de hoogste concentraties liggen in dat land. De metingen laten voor drugs als mdma, coke en ketamine pieken zien in het weekend en net daarna, op maandagen. Bij methamfetamine is het gebruik gedurende de week gelijkmatiger. In absolute zin wordt cannabis nog altijd het meest gebruikt.

Aantal besmettingen met mazelen toont stijgende lijn

Bilthoven ■ Het aantal besmettingen met mazelen in Nederland is fors toegenomen. In de afgelopen twee weken heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) 45 nieuwe meldingen binnengekregen. Daarmee is het totale aantal bekende gevallen van de ziekte dit jaar gestegen naar 108. Op vier basisscholen zijn clusters van besmettingen. De scholen liggen in de regio's Amsterdam, Rotterdam-Rijnmond, Haaglanden (Den Haag en omstreken) en Brabant-Zuidoost (Eindhoven en om-

streken). Zeker zeventien mensen die in 2025 besmet raakten, hebben het virus opgelopen in Marokko. Van drie mensen is bekend dat ze ziek zijn geworden in Roemenië. In beide landen zijn grote epidemieën gaande. „In Marokko zijn tienduizenden mensen met mazelen gemeld en meer dan honderd mensen overleden”, schrijft het RIVM daarover. Vorig jaar was in Nederland al een toename te zien van het aantal mazelenbesmettingen. Het RIVM en de GGD'en brengen die stijging in verband met de dalende vaccinatiegraad.

INTERVIEW Schoof moet balanceren in kibbelend kabinet

Voortdurende zoektocht naar eensgezindheid

Na een crisisachtige week waarin coalitiefractieleden stevig botsten met elkaar en met de premier over de EU-defensiekoers staat Dick Schoof voor een nieuwe EU-top. Met een inlegvelletje op zak over hoe om te springen met de 150 miljard aan EU-defensieleningen, blikte de minister-president vlak voor vertrek naar Brussel in een interview terug en vooruit. „Ik zie hetzelfde als wat jullie zien, dat het niet automatisch goed gaat.”

Valentijn Bartels en Inge Lengton

Den Haag ■ De Nederlandse premier heeft handen die als hij praat alle kanten uit wapperen. Hij maait ermee door de lucht als hij iets wil benadrukken, hij bonst ermee op tafel als hij zich opwindt. De waterglazen op zijn vergader tafel wippen tijdens het interview dan ook meermaals hard rinkelend omhoog.

Er was wéér gekissebis. U zei eerder in een interview met De Telegraaf de situatie nog niet te definiëren als een wespennest, inmiddels wel?

„Vier partijen zijn een soort verstandshuwelijk aangegaan in de coalitie. Ze zijn heel verschillend qua benadering en overtuiging. Het is een *bumpy ride* en dat leidt regelmatig tot verschillende opvattingen, die dan weer bij elkaar gebracht moeten worden.”

Klinkt toch als een wespennest.

„Dat klinkt zo onaardig. De gesprekken vorige week waren zake-lijk. Als het een wespennest is kom je niet tot een goed gesprek.”

Er zijn harde woorden gebruikt. U werd 'een halve VVD'er' genoemd, is dat gewoon zakelijk?

„Kijk, als drie coalitiepartijen zo'n motie van JA21 (tegen het EU-defensieplan, red.) steunen voor je wel een gesprek. Dat is evident.”

Moet Nederland er dan maar aan wennen dat het in kabinet en coalitie op deze manier gaat en dat het land zo wordt bestuurd?

„Nee, voor het bestuur van het land is het goed als het kabinet en de vier coalitiepartijen meer eenheid uitstralen.”

Zijn er afspraken gemaakt over hoe dit anders kan?

„We hebben in ieder geval gezegd dat het goed is als coalitiepartijen en kabinet méér contact met elkaar hebben.”

Ah, het extraparlamenteaire kabinet wordt wat minder extraparlamenteair?

„Rondom de voorjaarsnota is het een ingewikkeld traject waar partijen verschillend inzitten. Dus daarover moeten we intensief in gesprek. Over Oekraïne en defensie hebben we ook gezegd dat we pas

aan het begin zitten van heel lastige discussies. Als je constateert dat je niet meteen met elkaar op dezelfde bladzijde zit, moet je ook daarover het contact met elkaar intensiveren.”

U was sowieso geen groot fan van deze extraparlamenteaire vorm, maar wat vindt Pieter Omtzigt hiervan?

„We hebben met de vier partijen besproken dat we dit op deze manier willen doen. Het is bittere noodzaak, het gaat echt ergens over. Dan wil je het beter organiseren voor de mensen in het land.”

Speelt onderling wantrouwen een rol in het gekrakeel?

De premier is even stil. Dan: „Waarom ik er even over nadenk is omdat ik denk: wantrouwen bin-nen de coalitie, of naar mij? Ik geloof niet dat er wantrouwen naar mij is. En ik vind het ingewikkeld om dat van die vier partijen te beoordelen. Maar ik zie hetzelfde als wat jullie zien. Dat het niet automatisch goed gaat.”

U voelt geen wantrouwen richting uzelf, maar daar hoorden wij ook wel andere geluiden over rond de 3,5 miljard euro steun aan Oekraïne. U zou een opzette met de VVD hebben gedaan, niks van gemerkt?

„Er wordt mij regelmatig verweten dat ik te veel naar een bepaalde kant leun. De ene keer meer VVD, de andere keer meer PVV, NSC of juist BBB. Ik hoor het weleens in het kabinet en dan hebben we het daarover. Maar ik ben de premier van alle vier de partijen. Ik moet die balans houden.”

Is het een handicap om partijloos premier te zijn?

„Het heeft voor- en nadelen.” Lachend: „Je hebt geen partijcongres-sen. Maar je mist een duimstok in een partij die de coalitie vormt. En daarmee mis je een netwerk. Maar iedereen kan ook wel weer naar je kijken met het idee: hij is partij-ongebonden. Voor mij werkt het. Ik kan doen wat ik moet doen.”

Vorige week ontplofte de bom over het herbewapenen van Europa. Wanneer bedacht u: ik ga maar eens op mijn strepen staan?

„Waar het mij om ging was dat we volgens die motie niet voor dat

plan konden zijn. Ik had in het Kamerdebat vrij helder aangegeven hoe ik naar Brussel zou gaan en met welke tekst. Tot twee keer toe zelfs. En vervolgens wordt die motie toch met steun van PVV, NSC en BBB aangenomen.”

Vindt u dan dat tegenstribbelende partijen toen hebben zitten slapen?

„Blijkbaar wilden ze ook een signaal afgeven op basis van de overwegingen. Daarover zijn we in gesprek gegaan en daarover waren we het eigenlijk ook wel weer vrij rap eens. Namelijk: let op die schuldhoudbaarheid en financiële stabiliteit.”

Had dit gedoe voorkomen kunnen worden als jullie eerder hadden afgestemd?

„Misschien dat we het allemaal wel anders hadden gedaan met de kennis van nu. Als we constateren dat we nog een aantal heel zware beslissingen tegemoet gaan, dan moeten we zorgen dat we wel eensgezindheid weten te realiseren. En dat vereist van beide kanten meer investeren in elkaar.”

Er zit bij PVV, NSC en BBB achterdocht richting Europa. Er wordt met bloedspoor veel macht overgeheveld naar Brussel en men is zelfs bereid financiële deugdelijkheid overboord te kieperen door lenen toe te staan. Hebben ze volgens u een punt?

„Er is noodzaak om Oekraïne te steunen en defensie-uitgaven in Europa te verhogen. Voor het eerst in een lange tijd hebben we met elkaar het gevoel dat er alle redenen is om met grote spoed te kijken wat we kunnen doen om de defensie te versterken. Daarbij legt de Europese Commissie creativiteit aan de dag om te zorgen dat we dat met elkaar kunnen doen. Maar het is niet zo dat veiligheid maakt dat elke regel aan de kant kan worden gezet.”

Misschien niet de schoonheidsprijs, maar het moet maar even zo?

„Ik denk dat die leningen er moeten komen, absoluut.”

Het eerlijke verhaal is toch ook gezegd dat Nederland aan de lat staat als een lidstaat niet kan terugbetalen?

„Er is een restrisico, dat is waar.

Dick Schoof: „Vier partijen zijn een soort verstandshuwelijk aangegaan in de coalitie.”

FOTO ERAN OPPENHEIMER

Maar we hebben het ook ergens over: namelijk de veiligheid van Europa. Het is aan individuele lidstaten om te besluiten of ze die leningen willen aangaan.”

De NAVO-top, u heeft er eerder van gezegd dat die cruciaal gaat worden. Waarom is die nu cruciaal?

„Als je kijkt naar de situatie in Oekraïne, naar de Russische agressieoorlog, naar hoe de discussies voor een deel zonder Europa plaatsvinden is het nu cruciaal dat Europa écht het been bijtrekt zodat de NAVO, de hoeksteen van ons veiligheidsbeleid, ook die hoeksteen blijft.”

Weten we al zeker of Donald Trump komt?

„Ik heb geen berichten dat hij niet komt. Trump móet gewoon... nou, ja hij moet niks, hij gaat over zijn eigen agenda. Maar de top zonder Trump kan je je toch bijna niet

Is de essentie van de komende top ook niet: hoe gaat Amerika zich verhouden tot de NAVO?

„We krijgen steeds berichten dat Amerika echt zegt: we blijven een betrouwbare partner in de NAVO. Tegelijkertijd zegt Amerika tegen Europa: jullie zullen méér moeten doen. Daarom is het een cruciale top.”

Bent u bang dat Amerika de NAVO gaat loslaten?

„Zonder Amerika, geen NAVO, zonder Amerika geen afschrikking met een nucleaire paraplu. Daar kunnen we wel heel makkelijk overheen stappen, maar de nucleaire paraplu die Amerika levert, is cru-ci-aal in de afschrikking ten opzichte van Rusland. Diezelfde afschrikking kan Europa absoluut niet waarmaken, ook niet als we de kernwapens van Frankrijk en Engeland bij elkaar optellen. Wij

voorstellen? Dan hebben we met elkaar wel een heel andere vraag te beantwoorden over de NAVO.”

Bent u bang dat Amerika de NAVO gaat loslaten?

„Zonder Amerika, geen NAVO, zonder Amerika geen afschrikking met een nucleaire paraplu. Daar kunnen we wel heel makkelijk overheen stappen, maar de nucleaire paraplu die Amerika levert, is cru-ci-aal in de afschrikking ten opzichte van Rusland. Diezelfde afschrikking kan Europa absoluut niet waarmaken, ook niet als we de kernwapens van Frankrijk en Engeland bij elkaar optellen. Wij

willen het met de Amerikanen doen.”

Nederlandse militaire analisten zijn nu in Londen om met collega's te kijken wat er nodig is qua vredesmacht in Oekraïne. Als we de afgelopen weken zien hoeveel gedoe discussies over geld al opleveren, denkt u dan niet: hier gaan we in de coalitie nooit uitkomen?

„Dat zijn zware beslissingen. En daarom is het zo belangrijk dat ik, maar ook de ministers van Defensie en Buitenlandse Zaken aan Nederland kunnen uitleggen waar-om we doen wat we aan het doen zijn. Ik denk ook niet dat elke

Nederland is technologisch heel goed, maar we zijn geen Engeland of Frankrijk

Nederlander al het gevoel heeft dat ik heb over de potentiële dreiging die er vanuit Rusland is.”

Het is toch zeer veronemelijk dat Nederland een verzoek krijgt om militairen te leveren?

„Nederland krijgt absoluut dat verzoek. Die vraag ga ik beantwoorden als het zover is. Militaire planners gaan eerst het hele concept uitwerken en kijken wat er nodig is te land, ter zee of in de lucht. Je moet ook over de escalatie goed nadenken.”

Want voor je het weet zitten we in een derde wereldoorlog?

„Dat wil je voorkomen.”

Nederlandse militairen sturen gaat Geert Wilders te ver. Hij heeft het idee: al die oorlogstaal, we moeten het vooral hebben over vrede.

„We hebben het ook permanent over vrede, maar die vrede die kan je alleen maar bewerkstelligen vanuit de positie van sterkte. Als we het over Oekraïne hebben, hebben we het niet over het *peace corps*, maar over een afschrikking-macht. Nederland is technologisch heel goed, maar we zijn geen Engeland of Frankrijk. Die zullen de kern vormen van zo'n internationale troepenmacht in Oekraïne”

Heeft u al eens over opstappen gedacht?

„Nee.”

Eerlijk? U heeft nooit gedacht: ga maar een andere premier zoeken met al dit gekissebis?

„Nee, dat punt heb ik niet bereikt. Als ik dat bereikt zou hebben, dan zou ik al weg zijn geweest.”

En uw thuisfront?

„Het thuisfront komt niet uit deze wereld, dus die is sowieso verbaasd over hoe dingen hier werken.”

Ja, ze zouden zomaar kunnen denken dat het een wespennest is!

De premier lacht hard: „Haha, absoluut briljant! Weet je, jullie kennen Den Haag en ik ken Den Haag. Maar als je niet in die wereld zit en je vader wordt ineens premier en staat echt elke dag in de krant, daar worden zij moeier van dan ik. Tegelijk vinden ze het prachtig dat ik dit doe, ze zijn trots.”